

Дата: 06.09.2023р.

Урок: Музичне мистецтво

Клас: 8-Б

Тема. Таємниці мистецтва Стародавнього Єгипту.

Мета: виховання в учнів емоційно-ціннісного ставлення до мистецтва та дійсності, розвиток мистецьких художніх інтересів, естетичних потреб; формування системи мистецької грамотності, яка відображає видову, жанрову, стильову специфіку і взаємодію мистецтв; розвиток умінь сприймання, інтерпретації та оцінювання творів мистецтва й художніх явищ; стимулювання здатності учнів до художньо-творчого самовираження в мистецькій діяльності, до здійснення мистецької комунікації; розвиток художніх мистецьких здібностей, креативного мислення, творчого потенціалу; формування потреби в естетизації середовища та готовності до участі в соціокультурному житті.

Хід уроку

Перегляд відеоматеріалу за посиланням <https://youtu.be/fb4vDnLwnGM>

1. Організаційний момент.

Створення позитивного психологічного клімату класу.

2. Актуалізація опорних знань.

- Пригадайте, з якими пам'ятками художньої культури Стародавнього Єгипту ви ознайомлювалися на уроках історії та мистецтва?
- Який із них вважають одним із Семи чудес світу?
- Обговоріть особливості пригаданих творів і разом визначте найхарактерніші ознаки стилю єгипетського мистецтва доби фараонів.

3. Мотивація навчальної діяльності. Повідомлення теми уроку.

4. Вивчення нового матеріалу.

Усі види мистецтва в Стародавньому Єгипті були тісно пов'язані з релігійним культом і підпорядковувалися суворим канонам. У художній формі єгипетські зодчі, скульптори та живописці прагнули передати гармонійну єдність космічного і земного, божественного та людського. Мистецтво тоді тяжіло до грандіозності, тому й не дивно, що найпоширенішою архітектурною формою єгиптян були піраміди — монументальні кам'яні споруди, зведені як гробниці фараонів.

Особливо вражає міць, точність розмірів і пропорцій пірамід, зокрема тих, що в Гізі (належать до списку об'єктів Світової спадщини ЮНЕСКО). Поряд із пірамідами несе свою багатовікову варту висічений зі скелі Великий Сфінкс (лев із головою людини) — найбільша у світі монолітна статуя.

Великий Сфінкс на фоні піраміди, м. Гіза

Храм Амон-Ра, м. Луксор

Храми споруджували на честь богів давньоєгипетського пантеону, насамперед верховного божества — Амона-Ра. Саме тут жерці влаштовували пишні процесії, проводили релігійні ритуали, виконували магичні дії. Храміві комплекси — зразки синтезу мистецтв — прикрашали величними колонадами і скульптурами; стелі, колони й обеліски декорували рельєфами й розписами. Різноманітної форми колони увінчували стилізованими зображеннями поширених в Єгипті рослин: лотоса, папіруса, пальми; *капітелі* імітували бутон або розкриту чашечку квітки.

Архітектурні ансамблі Єгипту, наче своєрідні кам'яні архіви, зберегли для історії особливості мистецтва давньої доби, а разом із ними й багато таємниць, які впродовж віків намагаються розгадати. Так і донині невідомо, як саме зводили піраміди.

Храмовий комплекс, с. Карнак

Невід’ємна частина гробниць, храмів і палаців Стародавнього Єгипту — це *скульптура*. Круглу скульптуру висікали з кам’яної брили або цілісного шматка дерева. Канонічні статуї фараонів, царів і цариць та інших мали втілювати у своїй формі їхню владу, силу і могутність. Перший тип таких скульптур: людина, яку зображають, стоїть (фігура випрямлена з високо піднятою головою, руки — уздовж тіла, ліва нога робить крок уперед). Другий тип: людина, яку зображають, сидить у застиглій позі, руки зігнуті в ліктях, а долоні — на колінах.

Єгипетські митці застосовували різні види рельєфу: барельєф, заглиблений рельєф (контури зображення врізали у поверхню каменю).

Монументальна скульптура храму Абу-Сімбел

Скульптура малих форм

Рельєфи прославляли фараонів, оспівували їхні заслуги у сценах війни та полювання, розповідали про життя в родинному колі.

Рельєфним і живописним композиціям на стінах гробниць притаманна площинність, умовність образів. До самотніх єгипетських канонів образотворчого мистецтва належить поєднання різних перспектив: голову і ноги людини зображували у профіль, а очі, плечі та руки — фронтально, розгорнуті у фас. Такими незвичними ракурсами й позами митці намагалися передати рух. Статус людини визначався розміром зображуваного: фігури фараонів мали бути вищими за всі інші, фігури вельмож — трохи меншими, а простих людей — зовсім крихітними. Цікаво, що ворогів зображували неодмінно переможеними, долілиць.

Скульптури виготовляли з різних матеріалів та прикрашали коштовним камінням. Дерев’яні статуетки, як і великі статуї, розфарбовували; чоловічі фігури розписували коричневим кольором, а жіночі — жовтим.

Порівняйте види скульптури (композиція, ракурс, пози, деталі одягу). Визначте особливості єгипетського художнього канону.

Рельєфи єгипетських храмів

Поступово рельєф і настінний розпис «залишають» архітектурний ансамбль і набувають самостійності, створюючи окремі види образотворчого мистецтва.

Живопис єгиптян упродовж тривалого розвитку поступово змінювався — від умовності до реалізму. У живописних композиціях, якими прикрашали стіни храмів, колони й обеліски, детально змальовували побутові сцени, господарську діяльність людини. Виникає інтерес до пейзажу зі звірями, птахами, рибами.

Декоративно-прикладне мистецтво Стародавнього Єгипту представлено статуетками, ювелірними виробами із кольорового скла, напівкоштовних каменів і цінних металів. Прикраси мали не тільки декоративне значення, а й відігравали роль оберегів від усього лихого. У розписах, на перснях, підвісках, браслетах єгиптяни часто використовували зображення священного *скарабея* (жука із крилами), який символізував Сонце.

Сцена полювання (розпис)

Прикраса головного убору

Гімнастика для очей <https://youtu.be/ppJMxREw5-I>.

Практична діяльність учнів

Намалюйте пейзаж із пірамідами. *Орієнтовні теми:* «Караван у пустелі», «Сфінкс — охоронець пірамід» (*графітні олівці, фломастери; білий або тонований папір*). За бажанням у вільний час виконайте за власними ескізами прикраси, застосовуючи бісер, намисто, гудзики тощо.

5. Узагальнення вивченого матеріалу. Підсумок.

- Що нового ви дізналися на уроці?
- Які ви знаєте архітектурні шедеври Стародавнього Єгипту? Назвіть особливості стилю єгипетського зодчества.
- Які види скульптур існували в мистецтві Стародавнього Єгипту?

6. Домашнє завдання.

Намалювати малюнок до теми «Стародавній Єгипет». Приклади тем: єгипетські піраміди, портрет фараона/бога (богині), побутова сцена із життя мешканців стародавнього Єгипту тощо. Зробіть фото своєї роботи та надішліть на платформу HUMAN або на електронну адресу вчителя ndubacinskaa1@gmail.com. Бажаю успіхів!

Рефлексія